

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 139/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica sp. zn. 13T/6/2021 z 27. júla 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tost/25/2024 z 11. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 1. augusta 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 20 ústavy v spojení s čl. 11 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“) sp. zn. 13T/6/2021 z 27. júla 2023 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Tost/25/2024 z 11. júna 2024.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v postavení obhajcu obžalovaného v konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 13T/6/2021. Hlavné pojednávanie v uvedenej trestnej veci bolo nariadené na 27. júl 2023 o 9.00 h v budove Špecializovaného trestného súdu.

3. Dňa 25. júla 2023 sťažovateľ doručil konajúcemu súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na už uvedenom hlavnom pojednávaní a zároveň požiadal o zrušenie termínu hlavného pojednávania. Svoje ospravedlnenie odôvodnil súrnym vycestovaním do zahraničia.

4. Na hlavnom pojednávaní predseda senátu Špecializovaného trestného súdu uložil uznesením z 27. júla 2023 (ďalej len „uznesenie Špecializovaného trestného súdu“) sťažovateľovi podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku poriadkovú pokutu 1 500 eur.

5. Predseda senátu uloženie poriadkovej pokuty sťažovateľovi odôvodnil tak, že sťažovateľ svojou neúčastou na hlavnom pojednávaní spôsobil odročenie hlavného pojednávania, čím došlo k neodôvodnenému zmareniu vykonania hlavného pojednávania a táto obštrukcia zo sťažovateľovej strany bránila konaniu súdu vo veci. Predseda senátu ďalej dôvodil, že sťažovateľ riadnym spôsobom neodôvodnil svoju neúčast na hlavnom pojednávaní a strohé vyjadrenie o súrnom vycestovaní do zahraničia nie je možné akceptovať.

6. Sťažovateľ podal v zákonnej lehote proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sťažnosť, v ktorej rozsiahlou argumentáciou (poukazujúc na rozhodovaciu prax ústavného súdu) zhrnul, že uloženie poriadkovej pokuty považuje za nezákonné. Výška uloženej poriadkovej pokuty je podľa názoru sťažovateľa neproporcionálna a svojvoľná, a jej uloženie považuje za nepreskúmateľne pre neurčitost' a nezrozumiteľnosť.

7. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Tost/25/2024 z 11. júna 2024 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú. Dôvody ospravedlnenia sťažovateľa nepovažoval za dostatočné, keďže sťažovateľ nepredložil žiaden hodnoverný dôkaz o závažnosti dôvodu jeho pracovnej cesty a neuviedol, kedy sa o dôvode tejto prekážky dozvedel, čím znemožnil súdu prihliadnúť na bezprostrednosť jeho oznámenia. Poukázal tiež na skutočnosť, že dostatočným je len také ospravedlnenie, ktoré bolo urobené riadne a včas, teda bezprostredne po zistení skutočností, ktoré bránia osobe v účasti na úkone. Sťažovateľ svoje ospravedlnenie zaslal súdu 25. júla 2023 o 18.41 h (t. j. po pracovnej dobe súdu). Špecializovaný trestný súd tak mal iba jeden deň na reakciu na ospravedlnenie obhajcu. Výšku uloženej poriadkovej pokuty najvyšší súd odôvodnil s poukazom na skutočnosť, že sťažovateľ svojím konaním zmaril hlavné pojednávanie smerujúce k ukončeniu veci, na ktoré bolo predvolaných niekoľko osôb, v obsahovo náročnej reštančnej trestnej veci.

8. Argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k podanej ústavnej sťažnosti k porušeniu v záhlaví uvedených práv je pomerne rozsiahla, rozdelená do niekoľkých rovín.

9. V úvode odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že aj napriek osobitnej povahe poriadkovej pokuty podľa § 70 Trestného poriadku je toho názoru, že aj v tomto prípade možno uplatniť tzv. Engelovské kritériá a posúdiť, či uloženie poriadkovej pokuty podľa § 70 Trestného poriadku možno považovať za trestné obvinenie v zmysle dohovoru, a tak na posudzovanú vec uplatniť záruky priznané čl. 6 dohovoru (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 6. 1976 vo veci Engel a ostatní v. Holandsko). Poukazujúc na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Gestur Jónsson a Ragnar Halldór Hall proti Islandu z 22. 12. 2020) a vychádzajúc z naplnení jednotlivých kritérií, sťažovateľ dospel k záveru, že poriadková pokuta má povahu trestnej sankcie a spĺňa kritériá v prospech uplatnenia čl. 6 dohovoru, keďže môže byť uložená všeobecnému okruhu páchatel'ov, teda nie skupine ľudí s určitým postavením, chráni všeobecný záujem, a to riadny priebeh trestného konania, a môže byť uložená každému (komukoľvek), kto trestné konanie ruší, a jej účelom je represia a prevencia, nie náhrada majetkovej ujmy alebo iná forma reparácie. Na základe už uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že uložením

poriadkovej pokuty podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Sťažovateľ, citujúc judikatúru ústavného súdu k ukladaniu poriadkovej pokuty (I. ÚS 41/2015, I. ÚS 395/2020, II. ÚS 67/2018, II. ÚS 360/2019), vidí porušenie vo svojich záhlaví uvedených základných práv najmä v tom, že na uloženie poriadkovej pokuty nebol splnený zákonný dôvod, keďže sa z termínu hlavného pojednávania ospravedlnil riadne a včas (dva dni vopred) a k tomu uviedol relevantný dôvod. Napriek uvedenému sťažovateľovi nebolo oznámené zo strany Špecializovaného trestného súdu, že jeho ospravedlnenie neakceptuje, čo by viedlo sťažovateľa k ustanoveniu si substituenta na termín hlavného pojednávania. Výšku uloženej pokuty považuje zo strany Špecializovaného trestného súdu za svojvoľnú, neproporcionálnu a arbitrárnu, keďže v uznesení Špecializovaného trestného súdu o uložení poriadkovej pokuty absentuje akékoľvek odôvodnenie vo vzťahu k jej výške.

11. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na absenciu obligatórneho predchádzajúceho upozornenia zo strany Špecializovaného trestného súdu na možnosť uloženia poriadkovej pokuty v zmysle § 70 ods. 1 poslednej vety Trestného poriadku. Podľa jeho názoru Špecializovaný trestný súd nedodrжал literu zákona, keď sťažovateľa riadne nepoučil o možnosti uloženia poriadkovej pokuty vo vzťahu k nedostaveniu sa na hlavné pojednávanie, resp. k nedostatočnému ospravedlneniu z jeho strany. Vyjadruje presvedčenie, že v prípade, keď nebol poučený o možnosti uloženia poriadkovej pokuty a Špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd túto skutočnosť nezohľadnili v napádaných uzneseniach, možno ich považovať za nezákonné, protiústavné, právne svojvoľné, zmätočné, nepreskúmateľné a arbitrárne.

12. Sťažovateľova namietaná argumentácia smeruje aj proti neprimeranej a nezákonnej výške uloženej poriadkovej pokuty, tvrdiac, že pri jej ukladaní nebol dodržaný princíp primeranosti, a jej výšku tak možno považovať za svojvoľnú. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že z uznesenia Špecializovaného trestného súdu z 27. júla 2023 nevyplýva dôvod uloženia poriadkovej pokuty v stanovenej výške a najvyšší súd vo svojom uznesení z 11. júna 2024 neuviedol relevantné a zákonné dôvody na uloženie pokuty v takej vysokej výške. Z uvedených dôvodov dospel k záveru, že pri ukladaní poriadkovej pokuty 1 500 eur nebol zachovaný primerane vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami (vrátane výšky pokuty) a sledovaným cieľom, a teda je toho názoru, že ani Špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd sa v odôvodneniach svojich uznesení pri ukladaní poriadkovej pokuty sťažovateľovi nevysporiadali s princípom primeranosti jej uloženia. Zotrvávajúc na aplikácii tzv. Engelovských kritérií pri ukladaní poriadkových pokút, za súčasného využitia rozsiahlej judikatúry vo veciach správneho trestania, sťažovateľ namietal aj tú skutočnosť, že Špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd neaplikovali pri jej ukladaní analogicky a primerane § 34 ods. 4 a 5 Trestného zákona a poriadkovú pokutu neindividualizovali vzhľadom na všetky okolnosti posudzovanej veci a taktiež na samotnú osobu sťažovateľa.

13. V ďalšom texte podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ podrobil uloženie poriadkovej pokuty testu proporcionality, poukázal na absenciu vhodnosti, potrebnosti a primeranosti jej uloženia a skonštatoval, že v jeho prípade samotné uloženie poriadkovej pokuty, ako ani jej výška nemôžu prejsť testom proporcionality, a preto možno zásah porušovateľov vyhodnotiť ako protiústavný.

14. V závere sťažovateľ poukázal na absenciu riadneho odôvodnenia uznesenia Špecializovaného trestného súdu a uznesenia najvyššieho súdu, keď uviedol, že uznesenie Špecializovaného trestného

súdu sa nezaobera riadnymi dôvodmi uloženia poriadkovej pokuty, neodôvodňuje jej uloženie skoro v najvyššej možnej výške a nekonkretizuje primeranosť jej uloženia vo vzťahu k sťažovateľovi.

15. Opierajúc sa o uvedenú argumentáciu, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že jeho základné práva a práva napadnutými uzneseniami porušené boli a napadnuté uznesenia zrušil. Domáha sa tiež náhrady trov konania a priznania finančného zadosťučinenia 1 000 eur.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

II.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu:

16. V tejto časti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

17. Napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu bolo predmetom súdneho prieskumu najvyššieho súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na jeho opakované preskúmanie. Preto v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

II.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

18. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

19. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať

a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

20. Ústavný súd vo svojej judikatúre uvádza, že predmetom ústavného prieskumu sú aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút, aj keď v obmedzenej miere. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015).

21. Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

22. Ústavný súd tak posúdil všetky tvrdenia sťažovateľa, oboznámil sa so všetkými prílohami, a preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a Špecializovaného trestného súdu, keďže sa najvyšší súd s jeho argumentáciou stotožnil.

23. Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, že poriadková pokuta mu bola uložená nezákonne, arbitrárne, svojvoľne a neproporcionálne. Túto námietku sťažovateľ bližšie rozvádza v kontexte uplatnenia čl. 6 dohovoru na poriadkovú pokutu podľa § 70 Trestného poriadku.

24. Na tomto mieste ústavný súd uvádza, že sťažovateľa argumentácia Rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Gestur Jónsson a Ragnar Halldór Hall proti Islandu z 22. decembra 2020 (sťažnosť 68273/14 a 68271/14) je nenáležitá, keďže z citovaného rozhodnutia vyplýva, že *„Uloženie poriadkovej pokuty súdom v trestnom konaní obhajcovi za to, že spôsobil svojou bezdôvodnou neúčastňou odročenie hlavného pojednávania nemožno spravidla považovať za trestné obvinenie podľa čl. 6 Dohovoru a poriadkovú pokutu za trest podľa čl. 7 Dohovoru. Pre posúdenie tejto otázky sú však vždy významné: právna kvalifikácia skutku podľa vnútroštátneho práva, charakter skutku ako aj druh a výmera uloženej sankcie (tzv. „Engelove kritériá“). Ak za takéto konanie obhajcov nie je možné uložiť podľa vnútroštátneho práva trest odňatia slobody a to ani ako alternatívu nezaplatenia pokuty a uloženie poriadkovej pokuty sa nezapisuje do registra trestov, ide skôr o sankciu disciplinárneho než trestného charakteru, v dôsledku čoho sa na uloženie takejto sankcie potom nevzťahujú čl. 6 a 7 Dohovoru.“*

25. Účelom poriadkovej pokuty je nepochybne zabezpečiť riadny chod súdneho konania a pri všeobecnej interpretácii Trestného poriadku možno konštatovať, že ju možno skutočne uložiť širokému okruhu adresátov. Dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty sťažovateľovi však bola skutočnosť, že sa z hlavného pojednávania neospravedlnil riadne a včas, čím spôsobil odročenie

hlavného pojednávania v zložitej reštančnej trestnej veci, čo viedlo k priet'ahom v dotknutom konaní. Takéhoto konania sa však môžu dopustiť len určité kategórie osôb požívajúce určitý status, ktorým sú nepochybne aj obhajcovia, čo svedčí v prospech disciplinárneho charakteru poriadkovej pokuty, a neguje pozitívnu aplikáciu naplnenia druhého kritéria.

26. Nad rámec ústavný súd uvádza, že v prípade poriadkovej pokuty ukladanej v zmysle Trestného poriadku možno vyvodiť záver o sankcii disciplinárneho charakteru (určená horná hranica a nemožno uložiť iný trest v prípade jej nezaplatenia). Nepochybne, výška uloženej poriadkovej pokuty v prípade sťažovateľa bola vysoká, to však samo osebe nestačí na naplnenie podmienky závažnosti sankcie, ktorá by viedla k autonómnej interpretácii sankcie ako trestnoprávnej v zmysle článku 6 dohovoru (Müller-Hartburg proti Rakúsku, sťažnosť č. 47195/06, § 47, Ramos Nunes de Carvalho e Sá, sťažnosť č. 55391/13).

27. V nadväznosti na uvedené závery sa ústavný súd námietkami sťažovateľa vo vzťahu k individualizácii poriadkovej pokuty za analogického použitia § 34 ods. 4 a 5 Trestného zákona a proporcionality uloženej poriadkovej pokuty nezaoberal.

28. Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľovi ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať. Právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách v konaní pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne ich do výlučnej kompetencie.

29. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ ako obhajca sťažil postup súdu tým, že neospravedlnením sa z hlavného pojednávania riadne a včas spôsobil odročenie hlavného pojednávania v zložitej reštančnej veci. Sťažovateľ sa o konanom hlavnom pojednávaní dozvedel 14. júna 2023, teda viac ako mesiac pred jeho konaním. Bolo povinnosťou sťažovateľa ako obhajcu v danej trestnej veci usporiadať si svoje pracovné a súkromné záležitosti tak, aby jeho konanie nespôsobilo obštrukcie. Práve nedostatočné ospravedlnenie zo strany sťažovateľa jeho strohým konštatovaním o nutnosti vycestovania do zahraničia malo za následok uloženie poriadkovej pokuty. Neobstojí sťažovateľova argumentácia, že sa z hlavného pojednávania ospravedlnil dva dni pred jeho konaním, keďže, ako vyplynulo z uznesenia najvyššieho súdu, sťažovateľ sa ospravedlnil 25. júla 2023 po pracovnej dobe súdu a v skutočnosti mal konajúci súd iba jeden pracovný deň na reakciu na sťažovateľovo ospravedlnenie. Nelogicky vyznieva aj sťažovateľova argumentácia vo vzťahu ku skutočnosti, že Špecializovaný trestný súd ho nijakým spôsobom nevyrozumel, či jeho ospravedlnenie v danej veci prijíma alebo nie. Takéto tvrdenia sťažovateľa nemajú oporu v zákone, keďže Trestný poriadok v žiadnom zo svojich ustanovení takúto povinnosť súdu neukladá. Navyše, sťažovateľ bol v predvolaní na hlavné pojednávanie riadne poučený o možnosti uloženia poriadkovej pokuty.

30. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli. Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon

upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili (m. m. III. ÚS 346/2018).

31. Ako vyplýva z uznesenia Špecializovaného trestného súdu a taktiež najvyššieho súdu, sťažovateľ ako obhajca v prejednávanej trestnej veci zaslal súdu ospravedlnenie z neúčasti na hlavnom pojednávaní necelé dva dni vopred s uvedením dôvodu súrneho vycestovania do zahraničia, bez jeho bližšej špecifikácie, dôkazov, účelu či naliehavosti.

32. Zákonodarca (na rozdiel od civilného sporového konania) nevytlúčil procesné rozhodnutia o uložení poriadkovej pokuty z preskúmania nadriadeným súdom. Sťažovateľ tak mal možnosť v podanej sťažnosti proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu o uložení poriadkovej pokuty štrukturovane odôvodniť účel a naliehavosť deklarovanej pracovnej cesty, ktorý podľa jeho názoru zakladal dôvod odročenia pojednávania. Nelogicky preto vyznieva, že sťažovateľ sa v podanej sťažnosti uvedenými skutočnosťami nezaoberal.

33. Rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení je svojou povahou procesným rozhodnutím, nie rozhodnutím vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Z uvedeného dôvodu pri preskúvaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty prichádza využitie kasačného oprávnenia ústavného súdu do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom (m. m. III. ÚS 152/2017).

34. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite (t. j. zákonom požadovaným spôsobom) odôvodnené rozhodnutie napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru (m. m. IV. ÚS 562/2018). Tieto základné východiská boli povinné dodržiavať aj všeobecné sudy v posudzovanej veci.

35. V prospech sťažovateľovej sťažnostnej argumentácie svedčí skutočnosť, že Špecializovaný trestný súd bol pri odôvodnení uloženej pokuty v napádanom uznesení stručný. Výšku poriadkovej pokuty určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti, čo znamená, že pri stanovení sumy každej pokuty disponuje súd voľnou úvahou. Miera voľnej úvahy súdu však nie je absolútna, ale je obmedzená maximálnou možnou hranicou 1 650 eur. Pokiaľ ide o odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu, ten uviedol, že sťažovateľ *„svojím konaním zmaril hlavné pojednávanie smerujúce k ukončeniu veci, na ktoré bolo predvolaných niekoľko osôb, a to obhajcovia za každého obžalovaného (konanie je vedené proti trom obžalovaným), prokurátor, splnomocnený zástupca poškodeného. Dokazovanie vo veci pritom trvalo od mája 2021 (teda viac ako dva roky), nehovoriac už o náročnosti samotného konania vedeného pre obzvlášť závažný zločin, kde spisový materiál má niekoľko desiatok zväzkov, a tomu zodpovedajúcej potrebe opätovného nastudovania si dlhodobo vykonávaného dokazovania zo spisu a príprave na pojednávanie samotným senátom, zohľadniac tiež realizáciu termínu pojednávania aj výkonným aparátom súdu. Ospravedlnenie obhajca doručil súdu necelé dva dni pred hlavným pojednávaním a len stroho konštatoval, že sa pojednávania nezúčastní z dôvodu súrneho vycestovania do zahraničia. Najvyšší súd nezistil ani*

dôvod na zníženie výšky poriadkovej pokuty, keď jej uloženie hoci v hornej časti zákonom stanovenej výšky považoval za akceptovateľné, a to jednak vzhľadom na počet predvolaných účastníkov, zohľadniac skutočnosť, že obhajca zmaril hlavné pojednávanie v obsahovo náročnej reštančnej trestnej veci. Konanie sťažovateľa (majúce zjavne charakter účelovej obštrukcie) viedlo k oddialeniu skončenia trestnej veci, ktorá sa pripisuje za reštančnú konkrétnemu sudcovi, bez ohľadu na správanie sa strán konania.“. V tomto odôvodnení ústavný súd nevzhladá extrémne vybočenie zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a už vôbec nie nedostatočnosť.

36. Ústavný súd v tejto súvislosti opätovne uvádza, že nie je jeho úlohou prehodnocovať správnosť poriadkového opatrenia všeobecného súdu, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil. Z prednesených argumentov zo strany sťažovateľa, ktorými sa ústavný súd podrobne zaoberal, nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Možno preto konštatovať, že sťažovateľovi nebolo odopreté právo na súdnu ochranu a postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o poriadkovej pokute nevzbudzuje pochybnosti o jeho spravodlivosti. Z uvedených dôvodov sa ústavnému súdu javí sťažovateľovo tvrdenie o porušení jeho ústavných práv ako zjavne neopodstatnené, a to o to viac, ak prihliadne na skutočnosť, že sťažovateľ prispel k uloženiu poriadkovej pokuty sám svojím nedostatočným ospravedlnením účasti na hlavnom pojednávaní doručeným súdu v podstate jeden pracovný deň pred konaním hlavného pojednávania. Od sťažovateľa v pozícii obhajcu možno dôvodne očakávať, že svojím správaním naplní štandard výkonu tohto povolania a dôsledne porozumie významu riadneho a včasného ospravedlnenia sa z účasti na hlavnom pojednávaní.

37. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu